

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisni se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953 — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani v torek, dne 14. maja 1935.

Štev. 55.

Naše cestno

vprašanje

V predvojni dobi, ko je bil avtomobilski promet komaj v razvoju, ko je bil na naših cestah avtomobil nekaj izrednega, nismo posvečali cestnemu vprašanju te važnosti in pozornosti ko železniškemu. Takrat je vse zahtevalo le nove železnice in zakonski predlog o novih lokalnih železnicah je bila čista vaba, s katero je skušala avstrijska vlada pridobiti za sebe poslance dunajskega parlamenta. Zanimanje za ceste pa se je takrat omejevalo le na zboljšanje cest, da bi te bile za kmetovalca dobre dovozne ceste k železnici. O tlakovanju cest pa se takrat ni govorilo, še manj pa se je razpravljalo o velikih cestah, ki bi bile prave prometne žile med posameznimi pokrajinami.

Menda nekateri ljudje na odločilnih mestih še danes žive v tistih predvojni dobi, ker je drugače skoraj nemogoče, da je pustil ves ogromni napredek avtomobilskega prometa na zboljšanje naših cest tako zelo majhno sled. V glavnem so ostale vse ceste takšne, kakor so bile pred tridesetimi in več leti, prav tako tudi vsi nevarni ovinki in vse še bolj nevarne soteske skozi obljudene kraje. Tu in tam se je sicer poskušalo nekaj napraviti, a vse je bilo tako brez sistema in tako razbito, da je v glavnem ostalo vse pri starem. Posledice te nemarnosti za ceste pa se danes že kažejo. Mesto v naše kraje vozijo avtomobili in avtobusi turisti po krasnih cestah v Italijo. Mesto da bi privabljale znamenitosti in lepote naših krajev turiste, jih slabe ceste odganjajo v množicah. Niti nad vse ceneno življenje v Jugoslaviji ne more izravnati pogubnih posledic slabih cest.

Treba zato, da se že enkrat energično lotimo cestnega vprašanja, če nočemo, da prespimo vso današnjo dobo. Takoj pa je treba dostaviti, da tega vprašanja s samimi krpami ni mogoče rešiti. Treba je napraviti velik načrt in določiti velike glavne ceste, ki bodo glavne arterije našega cestnega prometa. Za vso državo treba določiti te arterije in za vse banovine.

In tako je postulat, od katerega ni mogoče niti najmanj odstopiti, velika avtomobilska cesta iz Kranjske gore do Ljubljane in naprej do Sušaka, in druga cesta iz Maribora do Ljubljane. Ti dve glavni cesti za tujski promet iz severa do morja ter za blagovni promet k morju in od morja treba začeti graditi, ker sta za razvoj našega gospodarstva življenska potreba.

Naj se ne govori, da ni denarja. Če je naša Avstrija denar ne le za elektrifikacijo svojih železnic, temveč tudi za zgraditev modernih avtomobilskih cest, če je naša Češkoslovaška možna, da reši cestno vprašanje, če se pripravljata Italija, da zgradi, že paralelke obstoječim cestam v Alpah, potem se mora najti za ceste potrebni denar tudi v Jugoslaviji. Je to samo stvar dobre volje in nič drugega.

Seveda pa je treba poskrbeti tudi za dobro organizacijo cestnih del. Ta organizacija je hitro mogoča, če se omogoči sodelovanje zasebne iniciative pri gradnji teh cest. Vsaka birokratičnost mora biti tu popolnoma izločena, ker bodo na ta način tudi nove ceste najcenejše. V našem gospodarskem svetu je mnogo volje dejansko pomagati pri rešitvi cestnega vprašanja in neodpušljivi greh bi bil, če se ta dobra volja ne bi izkoristila. Seveda pa ni mogoče upati na izdatnejšo pomoč zasebnega gospodarskega sveta, če se tudi ne bo upoštevala njegova volja. Kdor hoče samo diktirati, mora biti tudi pripravljen, da sam poravnava račune za svoje diktiranje.

Morda bi bilo za izgradnjo novih cest sploh najbolje, da bi se s sodelovanjem zasebnega kapitala in interesiranih samouprav ustanovile privilegirane družbe za gradnjo določenih cest. Poleg raznih davčnih in taksnih olajšav bi morala država še

garantirati za določen odstotek obresti delničarjem teh družb in prepričani smo, da bi v kratkem prišlo tudi do ustanovitve teh družb.

Na vsak način pa se mora naše cestno vprašanje premakniti z mrtve točke in treba je zgraditi najprej velike glavne žile cestnega prometa, dočim bodi krajevnim faktorjem prepuščeno, da poskrbe z dr-

žavno podporo za dovozne žile k tem glavnim cestam.

Vprašanje naših cest je nujno, a je tudi rešljivo, če je tu dovolj dobre volje. In ta mora biti, ker je napredek gospodarstva odvisen od dobrih prometnih zvez, med katerimi so velike avtomobilske ceste danes morda še na drugem mestu, v bolj naprednih državah pa tudi že na prvem.

Zopet nazadovanje trgovine in obrta

V prvem letošnjem četrtletju je padlo število trgovin za 217, obetov za 238 in gostinskih obetov za 26

Zbornica za TOI je izdala pregled o prijavljenih in odjavljenih trgovinskih, obrtnih, gostinskih in industrijskih obratov v letošnjem prvem četrtletju. Statistika dokazuje, da se razmere na našo trgovino in naš obrt niso niti najmanj zboljšale, temveč da propadala trgovina in obrt še nadalje. To je jasen dokaz, da se ka dokazuje, da se razmere za našo trgovino in obrt lo, kar je nujno potrebno za ohranitev teh dveh najvažnejših panog našega narodnega gospodarstva, najvažnejših zato, ker sta čisto naši in ker nam dajejo glavno moč, da se osamosvojimo tudi v drugih panogah našega narodnega gospodarstva. Od druge polovice l. 1932. traja že neprestano propadanje naše trgovine in obrta, ter se je od tedaj do danes znižalo število trgovinskih obratov za 3372, obrtniških pa za 2935, torej skupno za 6325. Lani smo še s strahom napovedovali, da bo kmalu padec trgovin in obrtov presegel številko 6000. Danes je ta številka že daleko prekoračena, kar pač jasno govori, kako ostro obliko je že zavzela kriza trgovine in obrta.

V letošnjem prvem tromesečju sicer ni padec trgovinskih in obrtniških obratov tako velik kakor v lanskem prvem tromesečju, toda dejansko je letošnje nazadovanje še težje.

Kajti treba je upoštevati, da so že davno propadla vsa količaja nesolidna podjetja. Če propadajo tudi še sedaj po skoraj triletnem »čiščenu« podjetja, potem treba reči, da propadajo že zdrava podjetja, ki bi morala zmagati vse težave, če bi količaja vladale za trgovino in obrt znosne razmere. Če propadajo tudi podjetja, ki so tri leta zmagovala vse težkocne krize, potem pomeni to, da so pogoji za trgovino tako poslabšani, da je ogrožena v eksistenci tudi že solidna trgovina.

Posebno nekatere trgovske panoge so menda že obsojene na propast. Tako zlasti vse trgovine z živino, deželnimi pridelki in živili. Tako je padlo število trgovin z živino (v oklepajih številke za prvo tromesečje 1934) za 7 (20), trgovina s prešiči za 11 (11), deželnimi pridelki za 22 (13), z živili za 17 (30), z mlekom in mlečnimi izdelki za 7 (5), s sadjem za 4 (11), z delikatesami za 3 (6), s perutnino za 21 (21), s specerijskim blagom 1 (4), z vinom 6 (11), z vinom v zaprtih steklenicah 3 (10) itd.

Značilno je, da propadajo posebno trgovine, ki dajejo zaslužka malim ljudem in ki so doslej največ pripomogle malim ljudem, da so prišli do kruha. To dokazuje, da je treba te vrste trgovine posebej zaščititi in jo obvarovati pred preostro konkurenco. A tudi davčna politika bi morala to dejstvo upoštevati in pavšaliranje pridobnine za malo trgovino postaja že kategorična nujnost.

Kako v težkem položaju so male trgovine, kažejo številke z vso jasnostjo. Število brajnarjev je padlo v letošnjem prvem četrtletju za 14, kramarjev za 2, trgovin z mešanim blagom za 8, sejarjev za 14.

Značno se je znižalo tudi število avtobusnih podjetij (za 3), avtotaksijev (za 7), prevoznikov z avtomobili (za 2) in prevoznikov s konji (za 4). Upamo, da bo znižanje taks na motorna vozila v drugem četrtletju rešilo naše prevoznništvo.

Nobena panoga pa se v nasprotju s temi žalostnimi številkami ne more pohvaliti z večjim napredkom. V dolgem seznamu o prijavljenih in objavljenih obratih je le nekaj panog, ki izkazujejo malenkostno zboljšanje, tako trgovine z radio aparati (za 3), agenture in komisijske trgovine (za 3), javne tehnične (za 1) in kinematografi (za 1).

Prav tako žalostna je statistika o propadanju obrta. Tako je padlo število obratov (v oklepaju številke za prvo četrtletje 1934) kovačev za 3 (9), ključavničarjev za 4 (6), kolarjev za 13 (18), mizarjev za 11 (24), strojarjev za 3 (5), sedlarjev za 1 (11),

Občni zbori naših združenj

Skupščina Združenja trgovcev za sreza Slovenjgradec in Prevalje

V Šoštanju je bila dne 9. t. m. skupščina združenja, ki jo je vodil podpredsednik združenja I. Rojnik, namesto predsednika Janka Kluna, ki je obolel. Skupščina se je udeležil sreski podnačelnik dr. Potočnik in zvezni tajnik I. Kaiser.

Podpredsednik Rojnik se je v globoko občutenem nagovoru spominjal mučeniške smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I., nakar so zborovalci počasi spomin kralja z enominutnim molkom in trikratnimi »Slava«-klici. Nato je med odobravanjem vsega zbora izrekel podpredsednik Nj. Vel. kralju Petru II. zvestobo in udanost.

Podal je nato obširno poročilo o delovanju združenja, orisal težkocne glede zaščite kmetov, govoril o ubošanju kmeta in njegovi zaščiti, o obmejnih težkocah, ki se pojavljajo, o izrodkih nelegalne trgovine in o pomenu solidarnosti članov, ki se mora pokazati tako z delom pri združenju in pri centralni organizaciji trgovstva, pri Zvezi trgovskih združenj, ko tudi pri stanovskem in strokovnem fisku. V svojem poročilu je razpravljati tudi o težkem položaju lesne trgovine, ki je močno prizadela področja obeh srezov, ker imata razvilo lesno trgovino in industrijo.

Tajnik L. Voj je podal statistične podatke, iz katerih posnemamo, da je število združenj koncem l. 1934. — 458 članov, 75 učencev in učenk, 92 pomočnikov in pomočnic.

Za tem je poročal zvezni tajnik I. Kaiser o gospodarskem položaju in obravnaval najvažnejše težkocne trgovstva v pogledu zaščite, davčne preobremenitve, težkoc iz področja obrtne zakonodaje, privilegirane podjetnosti nabavljajalnih za drug, preustrojitve gospodarske politike in potrebe stanovske organizacije ter njenega prizadevanja za uveljavljenje trgovine v javnem življenju.

Ob razpravi o obračunu za leto 1934. se je razvila kralka debata, nakar je bil računski zaključek po poročilu člana nadzornega odbora odobren.

Enako je bil tudi odobren proračun za leto 1935.

Za postavitev spomenika največjemu Jugoslovancu, heroju in mučniku, Vileškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju je določila skupščina 3000 Din prispevka, ter

izdelovalcev plemenin za 5 (12), krojačev za 24 (28), šivilj za 70 (45), čevljarjev za 62 (92), mlinov za 17 (10), mesarjev za 1 (plus 4) itd. Značilno je, da se je povečalo število kmečkih mlinov za 12. Katastrofalno je nazadovanje šivilj, krojačev in čevljarjev, ki vedno bolj izgubljajo možnost legalnega obratovanja in ki zato stalno povečujejo kader šušmarjev.

V prvem letošnjem četrtletju še ni čutili v primeri z lani nobenega zboljšanja, upamo pa, da bodo javna dela poživila gradbeno delavnost in s tem dala tudi obrtnikom nove možnosti zaslužka.

Tudi položaj gostinskih obratov se v primeri z lani ni bistveno zboljšal. Število obratov je padlo za 26, dočim lani v četrtletem četrtletju je 18. Najbolj je padlo število gostiln, in sicer za 30, ter restavracij za 5, dočim sta bili na novo prijavljeni 2 ljudski kuhinji, 6 krčem in 2 hotela.

Edino ugodnejšo sliko nudi statistika industrijskih podjetij. Na novo prijavljenih je bilo: izdelovanje apna na tvorniški način 1, parne žage 3, valjni mlin 1 in izdelovanje perila na tvorniški način 1. Odjavljen pa je bil po 1 obrat izdelovanja usnja in mesnih izdelkov na tvorniški način. Skupno so bili 4 ind. obrati več prijavljeni, kakor jih je bilo odjavljenih.

podporo za aranžerski tečaj, ki bo v več krajih sreza.

Skupščina združenja v letu 1936. bo v Dravogradu, kot središču obeh srezov. Pri »Stučajnostih« se je predlagala uvedba prejšnje dohodnine. Po pojasnilih nekaterih članov pa ni bil sprejet ta predlog. Sprejet pa je bil predlog, da se uvede davčni minimum. Obširna je bila debata o krošnjarstvu, ki je v teh obmejnih srezih prepovedano in ga sploh ne bi smelo biti. Nekatera poučna in zanimiva pojasnila je dal nato o krošnjarstvu sreski podnačelnik dr. Potočnik.

Skupščina je bila dobro obiskana in preveval je duh trgovske zavednosti, ki zahteva solidarnost trgovstva in ki hoče izvesti organizacijo trgovstva do konca.

Skupščina Združenja trgovcev v Brežicah

Dne 8. t. m. je bila v prostoru Združenja v Brežicah skupščina Združenja trgovcev za srez Brežice.

Poslevoedeči podpredsednik Ivan Vidmar se je ob otvoritvi skupščine v lepem nagovoru spominjal Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja in izrekel Nj. Vel. kralju Petru II. izraze udanosti in zvestobe. Vsi člani so počastili spomin blagopokojnega kralja ter izrekli svojo udanost in zvestobo novemu kralju.

Nato je podal poročilo o delovanju združenja, iz katerega je razvidno, da je združenje uspešno delovalo v prid članov. Sodelovalo je pri vseh akcijah, ki so jih izvedle naše centralne organizacije, zlasti je vodilo borbo proti zadružništvu in krošnjarstvu.

Po prečitaniu zapisnika je poročal tajnik združenja o statističnih podatkih in delovanju združenja.

Sledila je razprava o računskem zaključku za leto 1934, ki izkazuje Din 18.768.— dohodkov in 15.545.50 Din izdatkov. Premoženje združenja znaša 50.570.18 Din. Po poročilu nadzornega odbora je bila upravi podeljena razrešnica.

Proračun je bil odobren v višini Din 18.570, v dohodkih in izdatkih.

Razpravljalo se je nato o strokovnem nadaljevalnem šolstvu glede na izdano uredbu in napravili sklepi glede ureditve strok. nad. šolstva v srezu.

Zvezni tajnik I. Kaiser je zatem podal poročilo o gospodarskem položaju, o zaščitah, davčni preobremenitvi, obrtni za-

komodaj, preusmeritvi gospodarske politike in o delovanju stanovske organizacije jugoslovskega trgovca in pomenu te organizacije.

Pri »Stučajnostih« se je debatiralo o ne-

katerih notranjih zadevah združenja, o sejmih, krošnjarstvu in potništvu.

Skupščina je lepo uspela, pokazala solidarnost in priznala važno delo osrednjih stanovskih organizacij.

Tuji in domači kapital v naši industriji

Nič ni težjega, nič hujšega, kakor biti brez samostojnosti! Kakor v osebnem in zasebnem življenju, tako velja to tudi za javno in državno življenje. Naša, pa tudi vse druge zgodovine nam jasno govore, koliko krvi se je prelilo in koliko življenj se je žrtvovalo, da si pribori narod samostojnost in s tem sposobnost za svobodno življenje.

Vendar pa, čeprav smo teritorialno samostojni in čeprav svobodno upravljamo svojo državo, še nismo organizirani tako, da bi bili samostojni in neodvisni v pravem smislu besede. Zakaj manjka nam še industrijska, gospodarska samostojnost in ta nedostatek more postati usoden za nas.

Ce kje, potem pri nas ta nedostatek ne bi smel biti. Bog in narava sta nam vse, več kakor komurkoli drugemu. In samo od nas zavisi, da ustvarimo tudi ono drugo komponento svobode: industrijsko in gospodarsko samostojnost.

Ali moremo uresničiti to samostojnost? Ali moremo sami sebi ustvariti vse, kar je potrebno za življenje in za obrambo države? To je vprašanje, ki danes mora zanimati vsakogar od nas!

Moremo in moramo!

Moremo, kajti:

pri nas v državi imamo vse, da bi mogli ustvariti tudi to, česar nimamo.

izvažamo sirovine za mal denar, a potem plačamo z zlatom predelave iz tega, od nas izvoženega materiala,

mi svoja bogastva omalovažujemo in ne cenimo in vendar so ogromna... Naši gozdovi zavzemajo nad 10.429.000 ha (32 odstotkov naše površine), naše rude pa pridelajo ves svet in naša zemlja je prikladna za vse kulture, naš narod pa je delaven in pošten...

Pa vendar!... Naše rudnike izkoriščajo tujei, naše gozdove sekajo tujei in odnašajo težke milijone, mi pa uvažamo ricinusovo olje, čeprav bi ga mogli tudi sami izvažati, uvažamo nadalje loj in kožo, čeprav je naša dežela kmetijska in ima njena živinoreja vse pogoje, da nam da potrebne sirovine, mi uvažamo sukna in kožo, volno, nimamo svile, čeprav so naši kraji prikladni za to kulturo in uvažamo celo baker in železo, pa čeprav imamo bogate bakrene in železne rudnike...

In da res moremo, dokazuje naslednje: Zaradi splošne krize in zlasti po gospodarskem zastoju v gospodarskem življenju naše države v jeseni 1934 po tragični smrti kralja Viteza, se opaža vedno večja težnja tujine, da plasira pri nas svoje kapitalne. Od tega tujega kapitala se posebno uveljavljajo: angleški, češkoslovaški, francoski, nemški, švicarski, italijanski in celo japonski kapital. Od začetka tega leta se je prijaviло pri nas tega kapitala v višini nad pol milijarde dinarjev.

Ta tuji kapital se zanima za te industrije: elektrolizo bakra, izdelovanje koks iz premoga, kemično industrijo (oleum, azot, modra galica), tvornice aluminija, tvornice avtomobilov, tekstilno industrijo in dr. Razen tega stremi tuji kapital za tem, da se plasira v naše bogate in nad vse rentabilno rudarstvo, da izkorišča zlato, srebro, svinec, cink, magnezit, antimon, krom, asfalt, bituminozni škrljavec, mineralna olja itd.

Zakaj prihaja ta tuji kapital k nam?

Zato — ker je naša dežela prebogata na sirovinah, ker je delovna sila cenena, notranja situacija ugodna in stabilizirana in ker je narod pošten. Torej: tuji kapital stremi k nam, ker ima tu vse elemente varnosti in vse pogoje za uspeh in rentabilnost!

Moramo, ker:

Mi imamo svoj kapital! Ali je treba, da je naš nacionalni denar spravljen v noga-vice, zamrznjen in brez koristi za njegove lastnike in državno zajednico? Ali ni naša dolžnost, da ga spravimo v promet, da se investira v našo narodno industrijo in se omogoči rentabilnost? Ali smejo naši veliki in mali kapitalisti dovoliti, da nam tujina odnaša velike dobičke, naš denar pa da leži brezploden in mrtev? Ali pa, da ga celo v našo veliko sramoto in našo splošno škodo hranijo naši ljudje po švicarskih bankah, kjer ne dobivajo no-

benih obresti, temveč nasprotno še sami plačujejo obresti za hranjenje tega denarja? Ali se sme prepuščati tujini izkoriščanje naših naravnih bogastev? Ali res ne vedo, da mora naša država napredovati gospodarsko in se razvijati industrijsko? In — poleg vseh teh realnih razlogov, še en višji in plemenitejši: ali smejo patrioti dovoliti ta pohod tujine? Kapital je za gospodarstvo to, kar je kri za organizem živega bitja. Mora biti v gibanju, ker njegov zastoj pomeni smrt! Ali se more in sme dovoliti, da teče v našem gospodarskem organizmu tuja kri?

Moramo se osamosvojiti, ker pri nas je denar!

Moramo, ker nam dvig industrije zavaruje obstoj!

Moramo, ker zahteva tako od nas tako ljubezen do domovine ko ozir do samega sebe in do bodočih pokolenj!

Moremo in moramo!

Imamo denar! Naša bogastva so velika! Naš narod je delaven! Naša industrija, če se bo vodila po načrtu, je pripravna za dobičkanosen in pameten plasman tudi za vlagatelje!

Kajti s tem bi dosegli to, za čemer streme vse dežele: imeli bi svojo organizirano industrijo, postali bi industrijsko neodvisni, usposobili bi se za življenje in zagotovili bi svoj obstoj in svojo obrambo!

Moremo in — moramo!

(>Industrijski pregled<.)

Razstave in sejmi

XV. Ljubljanski velesjem

od 1. do 11. junija bo bogato zaseden z vsemi proizvodi domače industrije in obrta. Posebno bogate bodo razstave pohištva, tekstilnih izdelkov, preprog, galanterije, raznih praktičnih novosti, usnja in usjernih izdelkov, poljedelskih strojev in avtomobilov. V okviru letošnjega pomladanskega velesjema bo tudi razstava Zveze gospodinj pod naslovom »Žena in obrt«. Pokazala nam bo, kako se je žena v borbi za lastno eksistenco spričo velikih zahtev realnega življenja XX. stoletja praktično uveljavila v raznih poklicih. Razgrnila bo pa tudi pred nami strmljenje današnje žene, s čim manjšo porabo časa in energije doseči čim večjo popolnost, zunanjo in notranjo dovršenost svojega dela. Tehnični višek te razstave pa bo modna revija, ki ima pred vsem namen odločno poudariti, da imamo, kar se obleke tiče, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev tekmujejo brez skrbi s tujino. Živi modeli se bodo predstavljali občinstvu, oblečeni po modi, bodisi kar se tiče klobukov, obleke, obutve itd. Domače ženstvo se bo lahko na ta način najbolj nazorno prepričalo o visoki vrednosti domačega blaga in domače izdelave. Ta del razstave bo odprt popoldne in tudi zvečer ob svitu reflektorjev in žarnic. Med odmoru bo skrbel za zabavo bogat program, ki bo obsegal glasbene, plesne in pevske točke. Z lutkovim odrom in otroškimi komadi pa bo preskrbljeno za deco in odrasle.

Druge posebne razstave so: poučna razstava o domači volni in njeni uporabi, kjer se bo predvajalo tudi tkanje volnenih izdelkov. Velika gasilska razstava. Razstava onih vrst in plemen malih živali, ki so posebne važnosti za naše ljudi, da jim bo reja res prinašala uspeh in dobiček.

Obiskovalci imajo na železnicah 50 odstotni popust. Ko kupijo vozno karto, naj zahtevajo tudi rumeno železniško izkaznico za Din 5.— Na velesjemno dobo potrdilo o obisku, nakar jim vozna karta z železniško izkaznico velja za brezplačni povratek.

Prevozne olajšave za potnike in razstavno blago, namenjeno na XV. Ljubljanski velesjem, ki bo od 1. do 11. junija, so dovolile te države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Francija, Grška, Italija, Madjarska, Nemčija, Poljska, Romunija in Švica.

† Maršal Pilsudski

Veliki borec za svobodo Poljske, neodoljivi revolucionar za njen napredek, neumorni delavec za njeno notranjo ureditev, maršal Józef Pilsudski — je umrl.

Vest o njegovi smrti je pretresla vso Poljsko, ki se v silni bolesti zgrinja okoli groba svojega že legendarnega junaka. Ob enem pa tudi s sveto prisego v srcu, da bo zvesto nadaljevala njegovo delo in delala v smislu njegovih idealov za slavo Poljske.

Ob težki izgubi, ki je zadela poljski narod, sočustvuje z njim ves kulturni svet in ni danes lista na svetu, ki ne bi posvetil vsaj nekaj vrstic spominu velikega maršala.

Posebno toplo pa čuti z bratskim poljskim narodom jugoslovanski narod, katere mu je zločina roka ugrabila njegovega nesmrtnega vodnika in ki zato ve, kaj pomeni to, kadar izgubi narod svojega vodnika. V globokem in iskrenem sožalju deli jugoslovanski narod bolest s poljskim narodom.

Pokojni maršal Pilsudski je bil eden tistih velikih ljudi, ki ostanejo nepozabni v zgodovini svojega naroda, ki se pojavijo vsaka stoletje enkrat in ki zapuščajo potem za seboj globoko in svetlo sled.

Voditelj svojega naroda v najbolj idealnem smislu je bil maršal Pilsudski. V nesvobodnih časih je začel boj za svobodo svojega naroda, prebujal narod, ga organiziral v legijo strelcev, ga obvaroval v najtežjem času pred zmotami, da je tudi v l. 1916—1918. ostal zvest samemu sebi s čudežem ob Visli mu rešil svobodo, nato ga pa z neprestanim delom in nezmotljivo čuječnostjo privedel iz vseh notranjih težav ter mu ob smrti poklonil novo ustavo, ki bo varen temelj notranje konsolidacije Poljske. Tako je Pilsudski do konca izpolnil svojo nalogo kot voditelj.

Večna slava spominu velikega patriota, večna slava spominu maršala Pilsudskega!

Opozorjamo na akademijo,

ki jo priredi v soboto, dne 18. maja v Trgovskem domu v Ljubljani Šolski odbor Združenja trgovcev v Ljubljani v proslavo 25letnice, ko je prešla trgovsko-nadaljevalna šola v čisto slovenske roke.

Pridite na akademijo ter počastite ta pomembni jubilej in da pokažete trgovskemu naraščanju, da ste z njim in da je solidarnost temeljno načelo slovenskega trgovanja.

Obremenitev motornih vozil v Dravski banovini in drugod v državi

Dočim se plačuje v Beogradu od avtomobilov samo letna taksa v višini 500 Din ter je tudi zagrebška občina znižala občinsko takso od 1000 Din na 500 Din, se plačuje v Dravski banovini še banovinska trošarina na pnevmatiko in v Ljubljani in Mariboru še meštna taksa, ki je zelo visoka. Kakor poroča »Avto«, je v vseh banovinah, razen v Dravski, motorno vozilo, če je registrirano izven mest, **prosto vsake takse**. Za osebni avtomobil srednje teže 1300 kg pa se plača poleg letne prijavnice takse ter pristojbin za pregled, ki je v vsej državi enaka, v Beogradu 500 Din letne takse, v Zagrebu 500 Din, v Ljubljani 2470 Din in v Mariboru 1950 Din, v Dravski banovini na deželi pa 650 Din. To je vzrok, da je bilo v Dravski banovini po ukinitju dajatev na motorna vozila prijavičeno primeroma le malo zaplombiranih voz, in sicer 92 osebnih, 10 tovornih in 72 motociklov. Še vedno pa je pod plombo 149 osebnih, 58 tovornih in 92 motociklov. Pač jasen dokaz, da je treba znižati tudi mestne takse.

Gasilska razstava

Letos priredi Gasilska zajednica Dravske banovine, ob priliki Ljubljanskega velesjema od 1. do 11. junija t. l., veliko gasilsko razstavo. Vsi bratje gasilci, posamezniki, ki tudi vse edinice, čete, župe, naj že sedaj priskočijo razstavnemu odboru na pomoč, da lahko pokažemo vsej javnosti naš postopen gasilski razvoj. Sedemdesetletno delo na gasilskem polju mora razstava pokazati zelo nazorno tako na organizatoričnem, kakor tudi tehničnem polju, in sicer od začetka pa do današnjega dne. Posla s pripravami bo ogromno. Razstava mora biti v vsakem pogledu na višku, da častno uspe v ponos gasilcev Dravske banovine.

Politične vesti

Balkanska zveza je zaključila svoja politična posvetovanja, ki so znova dokazala popolno soglasnost vseh držav Balkanske zveze. Zlasti se je na zasedanju razpravljalo o podonavskem paktu, zopetni oborožitvi Avstrije, Madjarske in Bolgarske in povrnitvi Habsburžanov v Avstrijo. Na oborožitev morejo države Balkanske zveze pristati le, če dobe garancije, da preneha revizionistična propaganda. Povrnitev Habsburžanov pa odklanjajo.

Po zaključku političnih posvetovanj je predsednik vlade Jevtić odpotoval v Beograd. Pri nadaljnjih posvetovanjih o gospodarskem sodelovanju držav Balkanskega sporazuma zastopa našo državo pomočnik zunanega ministra Purić.

Italijanski časniki pišejo velike članke o Balkanski zvezi, prinašajo izjave Titulesca in splošno se opaža v tem tisku velik preokret v korist zveze z Malo antanto in Francijo.

Lavalava pogajanja v Varšavi so bila uspešna ter se je Lavalu posrečilo razpršiti poljske pomisleke proti francosko-ruski zvezi. V uradnem komuniqueju o razgovorih med Beckom in Lavalom se ugotavlja, da sta oba državnika presojala vsa vprašanja s stališča ohranitve miru in tesne solidarnosti, ki je izražena v francosko-poljski zvezi.

Laval je odpotoval iz Varšave v Moskvo, kamor je prišel v nedeljo dopoldne. Po razgovorih z Litvinovom bo podpisal Laval francosko-rusko pogodbo.

Predsednik Avstrijske republike Miklas je obvestil Musolinija, da bo izpomenila Avstrija svojo ustavo in uvedla namesto predsednika republike regentstvo. Prvi regent naj bi bil nadvojvoda Evgen. V razgovoru z novinarji ni Titulescu te vesti demantiral.

Grški zunanji minister Maksimos se je sestal prvič po dveh letih z grško kraljico Elizabeto. Atenski listi pripisujejo temu sestanku precejšen pomen.

Italija bo zahtevala od Društva narodov mandat nad Abesinijo, da odpravi suženjstvo. Tako poročajo ameriški listi iz Rima.

Italijanska vzhodno afriška vojska je po zadnjih mobilizacijah narasla, kakor poroča »Prager Tagblatt«, že na 284.000 mož. Vsa italijanska vojska pa šteje danes že 710.000 mož, h katerim je treba prišteti še 383.000 mož fašistične milice. Velik del te vojske pa ni namenjen za Afriko, temveč bo ostal na avstrijsko-italijanski meji, ker hoče biti Italija pripravljena na vse eventualnosti.

Nemški finančni minister grof Schwerin Krossigh je odšel na daljši bolezenski dopust, s katerega se več ne vrne. Finančni minister Schwerin Krossigh je bil že dal časa v ostrem nasprotju s hitlerjevci, ker je bil za politiko varčevanja in ker ni hotel odobravati njihove razsipnosti z državnim denarjem. V nasprotje pa je prišel z njimi tudi zaradi svojih verskih nazorov, ker se kot prepričan evangelik ni strinjal z novo pogansko cerkveno politiko hitlerjevcev.

Papež je sprejel nemške romarje in imel pri tej priliki daljši govor, v katerem je govoril o preganjanju katoličanov v Nemčiji. Izrekel je svoje zaupanje, da bodo tudi oni tako preganjeni, kakor so bili mladeniči, ki so bili pred kralkim prijem v Rimu.

Hitler bo imel napovedani zunanje politični govor dne 16. maja pri otvoritvi parlamenta, torej v istih dneh, ko se bo Laval pogajal v Moskvi s Sovjetsko Rusijo.

Španska vlada je sklenila, da omili cenzuro nad časopisjem. Svoboda listov bo omejena le glede kritike delovanja sodišč državne uprave ter glede zunanje politike.

Posebno sodišče za zaščito države v Rimu je obsodilo 19 protifašistov iz Vidma, Gorice in Trsta na ječo od 3 do 20 let.

Stalin je podpisal uredbo o triletki povečanju sovjetske vojne mornarice. Ke ruske ladjedelnice vseh v triletki predvidenih ladij ne bi mogle zgraditi, se bodo oddale v delo ameriškim, angleškim in italijanskim ladjedelnicam.

Na konferenci baltičkih držav je bil sklenjeno, da se začne s pripravami ustanovitve gospodarske unije baltičkih držav. Glede sklenitve pakta z Rusijo prišlo do soglasja, ker sta se temu paktu upirali Estonska in Latiška. Litevska, je bila zaradi klajpedskega konflikta Nemčijo za ta pakt, je odstopila od svoje zahteve iz solidarnosti do obeh drugih baltičkih držav.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 8. maja se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlato in kovinska podloga je skupno narasla za 13,7 na 1.357,0. Zlato v blagajni se je povečalo za 6,4, ono v tujini za 13,4 na 81,8. Nasprotno pa so padle valute in devize, in sicer: valute za 0,16 na 0,4, devize za 5,9 na 55,2 in devize, ki ne spadajo v podlogo za 9,8 na 167,6.

Kovani denar je padel za 19,8 na 243,0.

Posojila so se povečala za 2,5 na 1.789,1. Eskontna so se dvignila za 2,8, lombardna pa so padla za 0,27 na 259,0.

Vrednosti rezervnega fonda so se povečale za 3,5 na 113,2, vrednosti nepremičnin pa za 0,5 na 158,1. Razna aktiva so se zmanjšala za 10,2 na 373,5.

Obtok bankovec se je dvignil za 31,6 na 4.466,4, obveze na pokaz pa so padle za 26,2 na 1.200,2.

Zmanjšale so se tudi obveznosti z rokom, in sicer za 7,3 na 279,7, razna pasiva pa za 17,6 na 246,7.

Skupno kritje znaša 30,72%, samo zlato pa se je dvignilo na 27,61%.

*

Podružnici Narodne banke v Vršcu in Pančevu se ne ukineta, ker je fin. minister sporazumno z banko odločil, da se obdrži.

Po zadnjem izkazu Avstrijske narodne banke z dne 7. maja je ostala gotovina banke z 242,2 milijona šilingov skoraj neizpremenjena, menična posojila so se povečala na 233,8 milijona, obtok bankovec pa se je zmanjšal za 52,6 na 872,5 milijona šilingov.

Svedsko zlato se vrača iz inozemstva, za narodno banko je te dni dospela iz Londona nova pošiljka v vrednosti 10 milijonov kron. V začetku aprila je dospelo iz Londona zlato za 34 milijonov kron.

Statistika konkurzov in prisilnih poravnay

Društvo industrialec in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 30. aprila 1935. naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. Otvorjeni konkurzi.

V Dravski banovini 4 (10), v Savski 4 (4), v Vrbaski 1 (—), v Primorski (1), v Drinski (3), v Zetski (3), v Dunavski 2 (2), v Moravski (1), v Vardarski 1 (3), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

V Dravski banovini 3 (6), v Savski 1 (11), v Vrbaski (3), v Primorski 1 (3), v Drinski (4), v Zetski (2), v Dunavski (3), v Moravski (—), v Vardarski (—), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2).

3. Končna konkurzna postopanja:

V Dravski banovini 8 (2), v Savski 8 (5), v Vrbaski (—), v Primorski (1), v Drinski 5 (4), v Zetski (2), v Dunavski 6 (10), v Moravski 4 (8), v Vardarski 2 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (2).

4. Potrjene prisilne poravnave:

V Dravski banovini 4 (8), v Savski 9 (—), v Vrbaski (—), v Primorski 3 (—), v Drinski (1), v Zetski (—), v Dunavski (2), v Moravski (1), v Vardarski 1 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—).

Stanje aktivnih kliringov

Po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. je znašal naš aktivni saldo v klirinškem prometu z Nemčijo 297 milijonov Din in je treba čakati na plačila pol leta. V klirinškem prometu z Italijo se je naš saldo dvignil od 34,3 na 34,8 milijona Din ter je treba čakati na izplačilo 20 dni. V klirinškem prometu s Švico pa se je naš aktivni saldo zmanjšal od 13,3 na 11,4 milijona Din in je treba na izplačilo čakati približno en mesec.

5. številka »Samouprave«

glasila Zupanske zveze ima to vsebino: Dr. S. A.: o upravi in vzdrževanju občinskih vodovodov — Dr. Henrik Šteska: O organizaciji nekatoliških verskih zajednic v Jugoslaviji — Dr. V. K.: Uredba o občinskih uslužbencih — Kako skušajo v Nemčiji znižati število brezposelnih — Iz županske zveze — Razsodbe upravnega sodišča — Vprašanja in odgovori.

Prof. Franjo Sič: vedenje učiteljev

Knjigovodstvo in šola

(Besede k refočni knjigovodstvenega pouka na viš. teg. šolah)

Nadaljevanje.

Mnogi učitelji so pričeli pouk z dvostavnim (italijanskim) knjigovodstvom in so pri tem obravnavali tudi principe in pravila DOPIKE vobče. Ta pouk so pričeli po večini z bilanco. Toda, tudi ta metoda ne more biti dobra. Bilanca je integralni del knjigovodstvenega pouka in jo more pravilno razumeti le učenec, ki je preje spoznal načela dopike. Če je bilanca jasna učitelju, ki jo je dobro spoznal v praksi in v dobah svojega študija, ne more pa biti jasna učencu, ki pričanja knjigovodstvo z abecedo. Bilanca je abstraktni del knjigovodstva. Pri njej gre za abstraktno knjiženje in zahteva za razumevanje predznanje knjigovodskih načel. Preje je treba spoznati saldno teorijo,* potem šele princip bilanca. Ker pa je bilanca zelo važen del knjigovodstva, je treba urediti pouk v knjigovodstvu tako, da bo popolnoma razumljiv šim prej; treba ga je torej usmeriti k bilanci. Bilanca pa je sestavni del knjigovodstvenega zakona DOPIKE in nje pravil. Zato ne kaže nikakor prekiniti pouka v nižjem razredu in ga nadaljevati pred poznanjem bilanca šele v naslednjem šolskem letu, v višjem razredu, kakor to predpisuje novi učni načrt. Princip dopike, analitika in bilanca so v nerazdružljivi medsebojni zvezi, zato ne smemo pouka prekiniti z glavnimi počitnicami, ako hočemo pri učencih doseči zadovoljiv uspeh.

Narisati na šolsko desko otvoritveno bilanco in porazdelitev postavk na konte, moremo z didaktičnim uspehom le takim učencem, ki znajo knjižiti in poznajo princip zaključne bilanca, nikakor pa ne začetnikom in novincem. Saj tudi v aritmetiki n. pr. ne bomo podajali operacije o množenju tako, da bi pričeli s produktom. Seznaniti moramo učenca torej poprej s principom množenja. Prav tako napačno pa je tudi pričeti razlago knjigovodstva z otvoritveno bilanco, ki je vendar že končni uspeh, odnosno rezultat knjigovodskih operacij.

Ker doseđani način pouka ni dovedel do zaželenega uspeha, sem si ustvaril lastno metodo. Preizkusil sem jo na raznih trgovskih šolah in pri privatnem pouku z raznimi učenci, različne starosti, najrazličnejših poklicev, pa tudi različnih predstudies. Po teh izkušnjah naj bi se pouk knjigovodstva na trgovskih akademijah (trg. sred. šolah) reformiral takole:

Drugi letnik. Prvi semester.

Uvod in zakoniti predpisi. Naravni zakon kupčije. Knjigovodski zakon ali DOPIKA. Nauk o postavkah in protipostavkah. Analitika. Na šablonah (shematičnih križih), ki predstavljajo kontno debetno in kreditno stran je vknjiževati kupčijske primere od najenostavnejših do zamotanih. Primere je treba nato analizirati in jih postaviti na pripadajoče konte. To pa po treh glavnih pravih dopike, namreč: I. Vsaka postavka mora imeti sebi enakovredno protipostavko. II. Ena postavka ima lahko dve ali več protipostavk, ki pa ji morajo biti skupno enakovredne in III. Dvoje ali več postavk ima lahko dve ali več protipostavk, ki tvorijo protivrednost. N. pr.: Najenostavnejši primer: Poravnamo fakturo po banki ali blagajni, in za motan primer: debitor nam poravnava fakturo: en del po banki po odbitku skonta in ostanek z rimeso, kateri odbijemo diskont. Zaradi vaje pričnemo z žurnalom italijanskega sistema. Račun na račun, oz. račun, račun ali račun za račun. Račun več računov ali na več računov oz. naslednji na račune, račun, račun in račun... ali dva računa na dva ali več računov. Po nebroj vajah enostavne analitike prihod v praktično vknjiževanje. Enomesečni primer s knjigo kontov in žurnalom. Bilanca, fišura, končna in otvoritvena z inventuro in izkazom o dobičku in izgubi. Teorija bilanca in saldna teorija. Po teoriji praktičen primer na istem enomesečnem kupčijskem primeru. Oblika knjig in kontov je omejena in obdelana mimogrede. Nato sestavljena analitika. Prehodne zadeve. Konti so

* Postavil sem novo saldno teorijo reflekov in protirefleksov, ki omogoča s pomočjo barvne metode spoznavati vsa svojstva bilanca v teoriji, ki pa se žal nahaja v manuskriptu in jo poznajo le moji učenci. Upam pa, da izide v kratkem, morda v zagrebški knjigovodski reviji.

speso, transitu, delkredere, dubioso. Analiza podana na shematičen način za one kupčijske primere, ki jih preseka bilanca doba. (Sestavljena analitika).

Drugi semester.

Baza je podana in princip dopike z bilanco tudi. Nato sledi praktične vaje in sicer na italijanski (dvostavni razširjeni) način, t. j. z glavno in pomožnimi knjigami, skontri in saldakonti. Kontni načrti. Kontiranje. Določevanje kolektivnih, partikularnih in solo-kontov. Enomesečni kupčijski načrt, ki je bil opravljen tudi z bilanco in prehodom v novo poslovno dobo po modernem knjigovodskem sistemu.

Amerikansko knjigovodstvo in njega oblike ter nemško kontrolno knjigovodstvo. Za take vaje je najpriladnejši najnovejši prepisni sistem. Opis tehničnih pripomočkov, kardexov, kartotek: Agripa, Roleks, itd. Moderniziranje italijanskega knjigovodskega sistema in pomen ter napev novih prepisnih sistemov. Njih žurnalni in po njih pripravljene kontni načrti. Vseskozi za firmo posameznika v trgovini »en gros« in »en detail«. Neprestane vaje v enostavni in sestavljeni analitiki (t. j. primerov segajočih čez bilanco dobo). (Dalje prihodnjic.)

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 17. maja ponudbe o dobavi lesa, terasfalta, strešne lepne in štukaturnega trstja. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 22. maja ponudbe o dobavi mrež za separiranje premoga; do 29. maja pa o dobavi razne železnine.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 23. maja ponudbe o dobavi 200 kg karbolineja, anemometra, 1500 m jeklenih vrvi, aparata za vodostaj kotlov, 10 spiralnih peres, 1000 hrastovih pragov, 1 koloturnika ter raznega lesa.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 30. maja ponudbe o dobavi sukanca, ščetk, metel in koksa; do 2. junija pa o dobavi čopičev in lesa; do 3. junija pa o dobavi čistil za kovine, masti za parkete, ščetk, vžigalic, smetiščnic, angleškega kamna, gob, lužnega kamna, nalfalina, urinola, bombazašnih krp ter steklenega papirja.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 29. maja za dobavo smirkovega platna, steklenega papirja; dne 31. maja za dobavo lesa; dne 4. junija za dobavo antimonosulfida; dne 5. junija za dobavo lesnega oglja; dne 11. junija pa za dobavo radiatorjev.

Nabava 5000 kg bencina. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje dobavo 5000 kg mešanega bencina z ofertno licitacijo na dan 28. maja t. l. Pogoji v pisarni direkcije.

Dne 23. maja bo pri upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 31.200 kg žebeljev, dne 27. maja pa pri Komandi mornarice v Zemunu za dobavo večje množine raznega motvoza.

Dne 30. maja bo pri Inženjerskem oddelku Dravske divizijske oblasti v Ljubljani druga ofertna licitacija za dobavo 220.000 kg portland-cementa.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Občni zbori

Tvornica za dušik d. d. Ruše ima 18. občni zbor dne 24. maja ob 16. uri v prostorih Zadružne gospodarske banke v Mariboru.

Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani ima 25. občni zbor dne 24. maja ob 16. uri v pisarni družbe pivovarne Union v Ljubljani.

Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani bo imela XII. občni zbor 27. maja ob 18. uri v pisarni na Miklošičevi cesti 16.

Zaščita, r. z. z. o. z. v Ljubljani ima izredni občni zbor 20. maja ob treh pop., Masarykova 14/II. Likvidacija.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. ima občni zbor 29. maja ob 10. uri dopoldne v Celju.

A. Westen d. d. v Celju bo imela občni zbor 29. maja ob 10. uri v Celju-Gaberje.

Zunanja trgovina

Možnosti nove angleške trgovinske politike

Izjave Baldwina v Liverpoolu so povzročile govorice, da namerava vlada odpraviti sistem kvot za uvozna živila in ga nadomestiti s sistemom carin in tarif. Proti temu ugotavlja angleški tisk, da je vlada vezana po mnogih trgovinskih pogodbah in zdaj ne more izvesti nove politike. Tako je po ottawskem dogovoru, ki velja do 15. novembra 1935 in se lahko še obnovi, prost uvoz jaje, masla, sira in drugih mlečnih izdelkov iz Kanade, Nove Zelandije, Avstralije, Južne Afrike in Južne Rodezije. Kvote za dansko slanino, gnjati, maslo in jajca so bile določene s pogodbo, ki poteče junija 1936. Podobne pogodbe z Norveško in Švedsko se končujejo julija 1936, s Finsko novembra 1936, z Litvo, Latvijo, Estonko decembra 1936. Kvote se bodo obdržale torej vsaj še dve leti.

Boj za mandžurski petrolej

Mnogo delnic Mandžurske petrolejske družbe ima Južnomandžurska železniška družba, ki je popolnoma v oblasti Japoncev in ki je pravi proglasitelj monopola za mandžursko nafto. Družba bo imela tudi rafinerijo nafte v Dairenu in bo dajala sčasoma ves potreben material. Zato je Anglija opozorila Japonsko, da pomeni monopol kršitev starih kitajskih pogojev, ki jih je ob svoji uslovlitvi potrdila tudi Mandžurija, in je zato upravičena zahteva angleških interesentov, da se vzdrži režim odprtih vrat. Japonska pa je odgovorila: da je Mandžurija samostojna država, razen tega pa da ne more Anglija ničesar zahtevati od države, ki je ni še niti uradno priznala. Kljub temu groze Angleži, da smatrajo Japonske odgovorne za svoje izgube zaradi petrolejskega monopola v Mandžuriji.

Francosko posojilo Italiji

Ze več časa se govori o francoskem posojilu Italiji, čeprav so bile te vesti ponovno demantirane. Sedaj se je izkazalo, da gre le za posojilo v obliki pšenice. Francoska vlada je namreč kupila od svojih žitnih proizvajalcev velike količine pšenice, da s tem prepreči padec cen. Ker pa te pšenice še ni mogla prodati v tujino, je sedaj prodala Italiji 50.000 ton pšenice, in sicer za polovično ceno, katero je sama plačala prodajalcem. Poleg tega pa je kupnino Italiji kreditirala.

*

Naš izvoz črešenj v Avstrijo je v smislu trgovinskih pogodb Avstrije s sosednimi državami letos določen na približno 60 vagonov. Nadaljnje dovolitve za uvoz se ne dajejo.

Japonsko blago krije doslej že 30% vse potrošnje industrijskih izdelkov Južne Srbije. Uvažajo se zlasti japonske celuloidne lutke, lutke iz gume, glavniki, ščetke, ustniki, svetniki, peresa, bombažne tkanine, porcelan, navadni nakit itd.

Trgovinska pogajanja med Rumunijo in Turčijo so se razbila. Vendar pa se pričakuje, da bodo gospodarska posvetovanja med državami Balkanskega sporazuma v Bukarešti v kratkem povzročila obnovo pogajanj.

Francoska vlada je odobrila gospodarski sporazum z Belgijo.

Cene ruskega mehkega lesa na italijanskem trgu so bile prejšnji teden v Genovi te: jelove deske, tombante, 20 mm debele, 260—290 lir, tercia 220—250 lir, morali od 5 x 5 dalje 230—260 lir za k. m. franko vagon.

O težavah v trgovini Madjarske z Italijo in Avstrijo je govoril grof Bethlen v finančnem odboru in zahteval, da sklene vlada nove pogodbe, ker se na politični osnovi sestavljene pogodbe niso obnesle in je izmena blaga neugodna za Madjarsko. Finančni minister Bornemisa je v odgovoru priznal te težave, omenil pa tudi, da je delni vzrok slaba lanska madjarska žetev.

Izvoz češkoslovaškega sladkorja je bil v aprilu z 291 tisoč centi za 98 tisoč centov večji ko v lanskem aprilu. Ves izvoz minule letine pa je z 1 milijon 310 tisoč q prekosil lanskega za nad 300 tisoč in je izvoženega že 50% vsega previška.

Evropski kartel za sirovo jeklo in Britanska federacija za železo in jeklo sta sklenila dogovor, da se omeji uvoz kartela v Anglijo na 643 tisoč ton letno. V treh mesecih se mora skleniti trajna pogodba, federacija pa je pri vladi zaprosila, da bi se carina na železo in jeklo ne povišala.

Naši trgovinski odnosi z Rumunijo

Zadnji »Glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« je objavil pregleden članek o rumunskih zunanjih trgovini ter o naših trgovinskih odnosih z Rumunijo, iz katerega posnemamo:

Ceprav je Rumunija po svoji gospodarski strukturi v mnogem podobna naši državi, je treba vendarle konstatirati, da so v zadnjem času trgovinski odnosi med obema državama precej živahni. Kakor naš, tako pripada tudi rumunski narod po veliki večini kmetškemu stanu in zato imala obe državi glede izvoza skoraj enake interese. Kakor naša država, tako je tudi Rumunija zelo trpela od posledic vojne, agrarna reforma pa je kakor pri nas tudi v Rumuniji povzročila velike izpremembe.

Zato je razumljivo, da se rumunska zunanja trgovina ni mogla tako razviti, kakor bi se moglo pričakovati z ozirom na ogromno povečanje Rumunije po vojni. Saj se je po površini povečala za 115%, po prebivalstvu pa za 30 odstotkov.

Rumunija izvažava v glavnem žita, petrolej, les in živino. Te štiri izvozne skupine obsegajo skoraj 90 odstotkov vsega rumunskega izvoza. L. 1932. je od vsega izvoza odpadlo na žita 34,4%, na petrolej 43,2%, na les 7,3% in na živino 3,8%. Na nadalje izvažava Rumunija še živalske proizvode, živila, povrtnino, zdravilne rastline itd.

Zunanja trgovina Rumunije je bila v zadnjih letih stalno aktivna, ter je izvoz presegal uvoz povprečno za 4 do 5,5 milijarde lejev. Skupna vrednost izvoza se je gibala od 16 do 28 milijard lejev.

Od rumunskega uvoza je odpadlo: na prediva, rastlinske sirovine in dotične industrijske proizvode 32,9%, na železo in železne izdelke 10,6%, na stroje in motorje 8,6%, na volno in njene izdelke ter živalsko dlako 5,9%, na uvoz kovin, avtomobilov in motornih vozil, kolonialno blago, kavčuk, zdravila in druge predmete odpadejo manjši deleži.

Zaradi svoje gospodarske strukture je Rumunija navezana na izvoz svojih agrarnih in rudarskih proizvodov ter na uvoz precejšnjih količin gotovih izdelkov, ker je domača industrija razen one za živila slabo razvita in ne more kriti potreb domačega trga.

Aktivnost trgovinske bilance je mogla Rumunija zaradi padca cen ohraniti samo s forsiranjem svojega izvoza. Kakor druge dolžniške države, je morala tudi Rumunija s presežki svojega izvoza dobivati sredstva za transferna plačila in za nabavo v ta namen potrebnih deviz.

Najboljši kupci Rumunije so bile: Anglija s 13,95% vsega rumunskega izvoza, Francija s 13,03%, Nemčija z 12,34%, Ita-

lija z 10,64%, Češkoslovaška s 6,97%, Avstrija s 6,38%, Madjarska s 5,4%, Belgija s 3,5%, Poljska z 1,47 in Jugoslavija z 1,37%. Teh deset držav kupi nad 75 odstotkov vsega rumunskega izvoza.

Nasprotno pa je 90 odstotkov vsega uvoza iz teh držav: Nemčije 23,69%, Francije 14,06%, Češkoslovaške 12,2%, Italije 11%, Anglije 10,75%, Avstrije 4,88, Poljske 4,61%; Združenih držav Severne Amerike 3,42%, Švice 2,87%, Belgije 2,14, Madjarske 2,14%, dočim je uvoz iz Jugoslavije mnogo manjši.

Ce upoštevamo, da imamo primeroma malo industrijskih izdelkov, ki bi jih mogli spraviti na rumunski trg in če nadalje upoštevamo, da je morala Rumunija z raznimi deviznimi omejitvami zmanjšati svoj uvoz, potem je razumljivo, da je moral naš izvoz z Rumunijo nazadovati. — Število predmetov, ki jih uvažamo iz Rumunije, je mnogo večje ko število predmetov, ki jih izvažamo v Rumunijo. Uvoz nafte in njenih derivatov je naš glavni uvoz iz Rumunije, v drugi vrsti pa uvažamo ječmen in razna oljasta semena za našo industrijo. Poleg tega uvažamo še premog in razne izdelke iz kovanega železa, dočim kože tako uvažamo ko izvažamo.

Ker je Rumunija v zadnjem času predvsem omejila uvoz iz onih držav, s katerimi ima pasivno plačilno bilanco, je nastala možnost, da izvažamo v Rumunijo tudi predmete, ki jih je dosedaj Rumunija uvažala iz Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije in raznih drugih industrijskih držav. Zlasti naša tekstilna, papirna in kovinska industrija bi mogle poskusiti, da spravijo svoje proizvode na rumunski trg.

V zvezi s tem pa nastaja tudi potreba, da se dosežejo ugodnejše carinske postavke za naš izvoz, da se znižajo železniške tarife in da se dovolijo onim izvoznikom, ki spravijo večje količine na rumunski trg, posebne refakcije. Z uveljavitvijo klirinskega sporazuma bi se tudi okrepila možnost plasiranja našega blaga na rumunskem trgu, ker bi na ta način rumunski zvozniki prišli hitreje do svojih plačil.

Končno pa bi bilo potrebno tudi nekako gospodarsko sodelovanje med Rumunijo in Jugoslavijo, da si ne bi s svojimi izvoznimi predmeti medsebojno konkurirali na tujih trgih. To velja zlasti za les in za razna žita. Ker imata obe državi osrednje organizacije izvoznikov bi se moglo s pomočjo teh sodelovanje tem lažje doseči. Upati je, da bo gospodarska Mala antanta temu sodelovanju posvetila vso potrebno pozornost in ga postopoma tudi uredila.

467 — Gradec: sirov magnezij, ki postane po žganju bel.

Industrijski proizvodi:

- 468 — Dunaj: tkanine za pohištvo;
- 469 — Nassejo (Švedska): kravate;
- 470 — Meka: razno stekleno in porcelansko blago, papir in kuverti za pisma.

Stanje nemških državnih financ

Podpredsednik Državne banke dr. Dreyse je v nekem članku izjavil, da je vladna politika potrebovala za javna dela mnogo denarja. Ker tega ni bilo mogoče dobiti samo z davki in posojili, je Reichsbanka vskočila s kratkoročnimi krediti. Ti krediti so nekoliko ograjali valuto, a banka je prevzela ta riziko v prepričanju, da ji ne bo treba iti čez dopustno mejo. Upa, da inflacije, kakršna je bila pred desetimi leti, ne bo.

Ta članek smatrajo v inozemstvu za svabilo, da Državna banka ne more več finansirati vladne politike, ne da bi resno ograjala valuto. Proračunsko poročilo bi se moralo objaviti 1. aprila, a je bilo odloženo. Lanski deficit je znašal 2 milijardi mark. Po zadnjih številkah so kratkoročne obligacije za preskrbo dela dosegle vsoto 5 in pol milijarde. RM. Od takrat pa je dobil finančni minister že novo goličo za nabavo kredita.

»Industrijski pregled«

Izšla je aprilsko-majska številka industrijskega pregleda z zelo izbrano vsebino. Uvodni članek, ki ga ponatiskujemo v današnji številki, razpravlja o tujem in domačem kapitalu v naši industriji. Iz druge vsebine omenjamo: Blaškovič: Industrijska organizacija — dr. Gadješa: Zavarovanje v Jugoslaviji — dr. Cvetko Gregorič: Razvoj naše tekstilne industrije v zadnjih desetih letih — Sava Boškovič: Naše srednjepriemske luke — dr. Palič: Mlinska industrija — dr. Stein: Pogled na pohištveno industrijo — Industrija mila — inž. Aleksijević: Rudnik živega srebra v Tršču pri Čabru — V spomin Sotir Ilića — inž. Rajh: Prava industrija — Rudnik železa Ljubija — Ladjedelnica »Split« — »Monte promina« — Trboveljska premogokopna družba z mnogimi slikami in z natančnim popisom produkcije — V eni naših predilnih lanu — inž. Strelecov: Naša industrija in japonski dumping — inž. Zahradka: Moderna razsvetljava cest (s slikami) — Radiofonija — Aviacija — Vesti in poročila — Sejmi in razstave v l. 1935. Številki je priloženo posebno dopolnilo, posvečeno Zagrebškemu Zboru.

Kakor kaže že samo vsebina številke, daje številka v resnici zanimiv in statistično bogato podprt material o naši industriji. Letna naročnina znaša 240 Din ter priporočamo »Industrijski pregled« zlasti vsem našim večjim podjetjem zelo tople.

Doma in po svetu

Nj. Vl. kralj je prevzel pokroviteljstvo nad Zvezo lovskih združenj, ki ima svoj sedež v Beogradu.

Zagrebski velesejem je bil v soboto slovesno otvorjen v prisotnosti brig. generala Pešića kot zastopnika kralja ter trgovinskega ministra dr. Vrbančića, kot zastopnika vlade.

Savez Sokola kr. Jugoslavije ima, kakor je bilo konstatirano na nedeljski glavni skupščini, 398.744 organiziranih članov, in sicer: 178.260 članov, 30.650 članic ter 198.834 naraščaja in dece. V 25 sokolskih župah je organiziranih 984 društev s 1518 kmetskimi sokolskimi četami. Največja župa je zagrebška s 60 društvih in 32.507 pripadniki, na drugem mestu je ljubljanska župa s 53 društvih in 18.740 pripadniki, na tretjem pa mariborska z 52 društvih in 18 tisoč 810 pripadniki.

Predsednik sarajevske trgovske industrijske zbornice dr. Dušan Jevtanović je bil razrešen svoje dolžnosti. Ker novi predsednik ni bil imenovan, vodi predsedniške posle podpredsednik zbornice.

Dan mladine je bila nedelja v Ljubljani. Jugoslovanski akademiki so si ustanovili svojo osrednjo organizacijo in pridedili velik manifestacijski zbor pred magistratom. Podmladek »Jadranske straže« pa je napolnil Kongresni trg, kjer je izročil podban Pirkmajer posameznim podmladkom nove prapore. Obe manifestaciji sta bili zgovor-

ren dokaz o nacionalni zavednosti naše mladine.

Na Šmarni gori je odkrila Glasbena Matice v spomin pokojnega župnika Aljaža spominsko ploščo. Slavje, ki ga je otvoril predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar, je dokazalo, da slovenska javnost zna ceniti zasluge glasbenika in ljubitelja naših gor — Jakoba Aljaža.

Na Turncu na Šmarni gori se je smrtno ponesrečil jurist Svetozar Likar iz Ljubljane. To je že četrta in čisto nepotrebna smrtna nesreča na Turncu.

Beneinske trvdke v Ljubljani so znižale cene goriv za motorna vozila in stane odselej v Ljubljani: mešanica 9 Din za kg, 730 Din za liter, čisti bencin 9,85 za kg in 770 za liter. Izven Ljubljane je cena povprečno 10 par pri litru višja.

Velik moderni hotel so začeli graditi na zapadni obali Marjana v Splihu. Hotel bo imel 120 sob s 180 posteljami, v vsaki sobi bo mrzla in topla voda ter posebna umivalnica. V vsaki sobi bo tudi telefon in radio. V prilličju bo velika dvorana za kavarno v velikosti 290 kv. metrov. Na vzhodni strani pa bo velika terasa s površino 1200 kv. metrov.

Mednarodni urad socialističnega delavstva v Bruslju je sprejel resolucijo proti nemški zunanji politiki; resolucija se zavzema tudi za evropsko pogodbo o nenapadanju, dalje za podonavski pakt, brez revizionizma in Habsburžanov, in pravi, da boj proti nem. fašizmu ne sme postati boj proti nemškemu narodu.

Radio v Češkoslovaškji ima skupno okrog 750 tisoč naročnikov. Največ slušalcev ima Praga s 402 tisočema, Brno jih ima 123 tisoč, Pardubice 73 tisoč, Bratislava in Tropava po 56.000, Košice 20, podkarpatska Rusija 7 tisoč.

Mladine je med nezaposlenimi ena četrtina, to je od 25 milijonov 6 do 7 milijonov. Tako poroča mednarodni urad dela po statistiki lanskega leta. V Nemčiji je bil delež mladine pod 24 leti med nezaposlenimi 18,8%, v Zedinjenih državah 28%, v Angliji 33,3%, v Italiji 41,5%.

Število brezposelnih se je v aprilu na Češkoslovaškem znižalo od 804.000 na 736.000.

V Kanadi je lansko leto prejemale 1 milijon 183.000 brezposelnih delavcev državno podporo.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 15. maja. 12.00: Od vdove do Hawajske (vse mogoče operetne viže na ploščah). — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.20: Plesi Slovanov na ploščah. — 14.00: Vreme, spored, borza. — 18.00: Sviraj, balalajka! (plošče). — 18.20: Pogovor s poslušalci. — 19.00: Za boljše voljo! (Kmečki trio). — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Prenos opere iz Ljubljane: v 1. odmoru: Aktualnosti: 18. zvezek Cankarjevih zbranih spisov; v 2. odmoru: Čas, poročila, spored.

Četrtek, dne 16. maja. 12.00: Šaljapin prepeva na ploščah. — 12.45: Poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.20: Zasvirajmo za krajši čas (Radijski orkester). — 18.00: Tam za laškim gričem (vojaške pesmice na ploščah). — 18.20: Slovenščina (dr. Rudolf Kolarič). — 18.40: Čas, poročila, obvestila. — 19.00: Poslušajmo pozauno. — 19.30: Nac. ura. — 20.00: Prenos iz Beograda. — 21.30: Čas, poročila, program. — 22.00: Domača plesna glasba, Radijski orkester.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način ambalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti of pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša trvdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem bil-

Les in lesni izdelki:
447 — Bologna: razna gozdna semena, semena divjih jabolk in divjih hrusk;
448 — Bruselj: hrastov les;
449 — Timperley: prvovrstna parjena bukovina in jelovina.

Deželni pridelki in zdravilne rastline:
450 — Reka: vse vrste živil, zlasti sočivja in fižol;
451 — Praga: seno;
452 — New York: semena rastlin fructus anici in fructus foeniculi;

453 — Varšava: ponuja se zastopnik za posušeno povrtnino;
454 — London: hmelj;
455 — Praga: razna povrtnina, grah in fižol.

Sadje in vina:

456 — Reka: suhe češplje, v sezoni pa tudi sveže;
457 — Varšava: ponuja se zastopnik za vino, sveže in suho sadje;
458 — Anvers: suho sadje.

Živinoreja, perutnina in ribarstvo:

459 — Reka: perutnina, jajca, mast in prekajeni mesni izdelki;
460 — Dunaj: odpadki od kozj za izdelavo mizarskega kleja;
461 — Langenlois: sirove kozje kože;

že v 24 urah barva, plesira in kemično snai oblike, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perilo.

tovarna JOS. REICH
Poljanski nastp 4-6. Selenburgova ul. 5
Telefon št. 22-72.

462 — Lodz: sirova volna;
463 — Berlin: sirove kozje kože z dlako, dolgo 3 do 4 cm;
464 — Dunaj: sladkovodni raki.

Rudarstvo in kamni:
465 — Dunaj: kalcijev fluorid;
466 — Bor Brocklin: sljuda;